

בראשות מורינו הגאב"ד
הגרש"א שטרן שליט"א
דומ"צ בבד"צ דמון הגר"ש ואזנר זצוק"ל
ואב"ד מערב ב"ב

לעניני רפואה

מענה ויעוץ הלכתי רפואי

בס"ד, יום ו' ג' מנחם אב תש"פ

דיני צום ט' באב בעידן הקורונה - הוראת שעה

תשעה באב חמור יותר משאר צומות דרבנן, אך כיון שהצום הוא מעת לעת שלם, הוא קשה יותר מתענית י"ז בתמוז, ולכן יש אופנים שיש מקום להקל בתקופה זו במקום הצורך

ללא מחלות רקע, ולא בקבוצת סיכון

- א. אדם בריא שאינו בקבוצת סיכון, יצום כרגיל.
- ב. אדם בריא ללא מחלות רקע, שהיה לו חום פחות מ-38.0, במשך פחות מ-48 שעות, בלי תסמינים, וכעת מרגיש טוב, יצום כרגיל, ואם בהמשך לא ירגיש טוב, יפסיק.
- ג. היה לו חום מעל 38.0, במשך פחות מ-48 שעות, אף ללא תסמינים נוספים, אינו צריך לצום. אך אם כבר עבר שבוע לפחות מחלוף החום, יתחיל לצום¹.
- ד. מי שיש לו חום יותר מ-37.5, עם תסמין נוסף, לא יצום.
- ה. חש בתסמינים ללא חום, יותר מ-48 שעות, פחות משבוע לפני הצום, לא יצום, אך אם עבר שבוע יצום.
- ו. מי שאין לו תסמינים, אלא שאינו מרגיש טעם באוכל, או ריח, יצום, - באם הוא חולה מאומת, אינו חייב לצום.
- ז. חולה מאומת, שלא היו לו תסמינים כלל, ומרגיש טוב, יתחיל לצום. - וכן אם היו לו תסמינים², אך כבר עבר למעלה משבוע מחלוף התסמינים, ומרגיש טוב, ואין כל השלכה רפואית, יתחיל לצום.
- ח. חולה מאומת, שאינו חש בטוב, או מרגיש חולשה, לא יצום.
- ט. שלילי שאינו חש בטוב, או מרגיש חולשה בצורה קלה, יתחיל לצום. [בחולשה שגורמת ליפול למשכב, הרי הוא בגדר חולה שפטור מהצום].
- י. מעוברת שאינה מרגישה טעם וריח לא תצום, וה"ה בכל חולשה פעוטה שלא כהרגלה, שלא תצום כלל.

עם מחלות רקע, או בקבוצת סיכון

- יא. מעל גיל 65 ואינו לוקח תרופות, ומרגיש טוב, יצום כהרגלו.
- יב. חולה מאומת, מעל גיל 65 לא יצום.
- יג. עם בעיות סוכר, לחץ דם, לב, או שאר בעיות רפואיות פנימיות, אף ללא תסמינים נוספים, ודאי לא יצום כלל.
- אלו שאינם צריכים לצום וכן"ל, יכולים לאכול ולשתות כרגיל, אך ישתדלו שלא לאכול מאכלי תענוג.

מהלכות תשעת הימים

- יד. בתקופה זו ניתן להקל ברחיצת פניו וידיו, בצונן עם סבון ללא ריח.
- טו. מי שנחוץ לו לרחוץ, לצורך בריאות, יכול לרחוץ כל גופו בצונן. במקום זיעה פניו וידיו יכול עם סבון עדיף ללא ריח.
- טז. החושש מהדבקות במקוה, ירחץ קלות בפושרים נוטה לצונן בלבד, [עדיף שיהא בצינעא, ובפרט בשבוע שחל בו ת"ב].
- יז. הרוחץ גופו ישתדל לכוון לא לשם הנאה ותענוג, אלא לצורך שמירה על הבריאות.
- יח. אלו שיש להם הוראה מיוחדת מרופא, לאכול מאכלי בשר, יכולים להקל.
- יט. בתשעה באב יכול לנקות ידיו באלכוה'ל.
- כ. מנין שאין שם 6 מתענים, בשחרית קוראים בתורה 'כי תוליד', ובמנחה אין קוראים כלל.
- כא. כל הנ"ל בנוגע לבני ארץ ישראל בתקופה זו, בני חוץ לארץ יעשו שאלת חכם במקומם.

¹ "יתחיל לצום" הכוונה, עד שירגיש שינוי לרעה, ואז יפסיק את הצום.

² מדובר בתסמינים קלים ורגילים, אך בתסמינים קשים, כגון קשיי נשימה, לא יצום.